

EU:n tietosuojat-asetuksen (GDPR) huomioonottaminen Asio Varausohjelmassa

Syksyllä 2017 aloitimme asiakkaidemme kanssa keskustelun GDPR:n edellyttämistä toimenpiteistä Asion käyttäjäorganisaatioissa ja Asio-ohjelmistossa. Korostimme asiakasviesteissämme henkilötietojen käsittelyyn liittyvän valvonnan ja seurannan merkitystä.

Tässä dokumentissa keskitytään niihin ohjelmallisiin toimintoihin, jotka tähän aihepiiriin liittyen on lisätty Asio Varausohjelmiston versioon v18. Asiakkaitamme kehoitetaan ottamaan uusi versio käyttöön ennen lakiuudistuksen voimaantulon takarajaa toukokuussa 2018. Asion palvelinta käyttävillä uudet toiminnallisuudet ovat jo käytettävissä takarajaan mennessä eikä mitään toimenpiteitä ohjelmapäivitysten osalta heidän toimesta tarvita. GDPR muutokset on tehty PHP-ohjelmaan.

Tässä dokumentissa kuvatut, **vain pääkäyttäjälle sallitut toiminnot** on lisätty Asion versioon v18. Toiminto löytyy *Henkilötietojen ylläpidosta* painikkeella *Henkilön kaikki tiedot*.

Asio ERP - Henkilötietojen ylläpito v18.16 / Tietojen päivitys - Google Chrome
https://asp.asio.fi/dev/henkilo/index.php?func=sel&a_rowid=6997&a=1520960168&a=1520960168&poiminta=&ret=

Henkilötietojen ylläpito v18.16 / Tietojen päivitys

Tallenna Poista henkilö Kopioi henkilö Uusi haku Uusi henkilö

Henkilötietomake Henkilön kaikki tiedot Suoritus Tapahtumat Asiantuntijuuksien kiinnitys Luokituksen kiinnitys Aleset Kustannuspaikat Toimenpidekirjaukset Henkilötietojen listaus

Henkilön tiedot Suppeat Laajat

Sukunimi	Ojala	Etinimi	Risto Tapani
Kutsumanimi	Ripa	Sukupuoli	Mies
HeTu	010101-0101	Henkilön tunnistenumero	57016
Henkilön rooli	Opettaja	Opiskelijan tila	(tyhjä)

Työtiedot

Työnantaja/yritys: 28363 Asio-Data Oy Voi nopeuttaa työnantajatiedon poiminta oikeanpuoleiseen kenttään haluamalla yrityksen nimen alkuosan. Paina tämän jälkeen "Poimi"-painiketta.

Titteli/asema	Työmiehen	Tehtävänimike / Ammattiala (4)	Opiskelijat ja koululaiset
Osasto	IT-osasto	Vastuualue	Ohjelmointi
Peruskustannuspaikka	Kust.p. 78543	Tili	Tili 2018
Toiminto	Toiminto 44	Projekti	Projekti 7777

Osaamisprofiili: Ei osaa juuri mitään

Yhteystiedot

Osoiteterkenne	Reppu 2		
Katuosoite	Työmiehenie 12		
Postinumero	00100	Postitoimipaikka	Eno
Puhelin	0101010101	Matkapuhelin/Työpuhelin	05078543211
Telefax	Ei faxia	Sähköposti	asio@asio.fi
Auton rek. nro	ABC-123		
Maa	Andorra		
Kansalaisuus	Suomi	Syntymäpaikka	Espoo
Kieli	suomi	WWW-sivu	www.asio.fi
Sijaintikunta	Akaa		

Koulutus ja muut taidot

Oppiarvo	DI	Koulutus	Akateeminen loppututkinto
Kielitaidot	suomi, ruotsi, englantti, saksa		
Erityisavut	Ei juuri mitään		

1. Henkilöön liittyvien kaikkien tietojen selailu tietojoukoittain ryhmiteltyinä

Henkilötietoja esiintyy näissä tietojoukoissa (tietyt lokitiedot ja tekstiviestit/sähköpostit käsitellään erikseen):

- Henkilön perustiedot
- Käyttöoikeustiedot
- Henkilö varauskohteena (poisto vain, jos ei varauksia)
- Varauskohteen vastuuhenkilönä
- Ryhmän luokanvalvojana
- Ryhmän vastuupettajana/valmentajana
- Ryhmän nimikko-opettajana/-valmentajana
- Työnantajatiedot
- Henkilöasiakastiedot
- Kurssi-ilmoittautumiset (email avaimena)
- Kurssi-ilmoittautumiset. Käsitelty, mutta ei hyväksytyt (email avaimena)
- Kurssivaraukset
 - Muutos: Nimet, yhthenkilonimi ja synt.aika
 - Tyhjäys: Ammatti, email_majoittuja, ruokailutoive.
- Kurssivarauksen yhteyshenkilönä
 - Tyhjäys: Yhthlötunnus ja nimi
- Majoitusvaraukset, hlö rekisteristä
 - Muutos: Nimet, Yhthenkilonimi ja synt.aika
 - Tyhjäys: Ammatti, email_majoittuja, ruokailutoive
- Suoraan kirjatut majoitusvaraukset
 - Poistetaan pääohjelmalla
- Majoitusvarauksen yhteyshenkilönä
- Tilaisuuksien osallistujatiedot, henkilö poimittu
- Tilaisuuksien osallistujatiedot, henkilö kirjattu suoraan
- Markkinointiluokitukset
- Asiantuntijuudet
- Alaisena
- Alaiset
- Toimenpidekirjaukset
- Kurssi-, tentti- ja hyväksymistulosilmoitukset
- Kurssitilan muutokset
- Suoritukset ja tapahtumat opiskelijana
- Suoritukset ja tapahtumat opettajana
- Varauksia henkilökalenterissa
- Opettajana/valmentajana varauksessa
- Kurssiohjelmaan merkittynä luennoitsijana
- Kurssiohjelmaan yhteyshenkilönä
- Kurssiassistenttina kurssitiedoissa
- Vastuukouluttajana kurssitiedoissa
- Kurssin koordinoijana (suunnittelijana) kurssitiedoissa
- Suoraan kirjattuna laskun viiitehenkilönä
- Henkilötietojen muutoksiin tehdyt lokimerkinnot

Esimerkki henkilöön liittyvistä tietojoukoista:

Henkilön kaikki tiedot / Ojala Risto / 57016

Markkinointiluokitukset (attributes_p) / Henkilönumero 57016

Tunnus	Koodi	Pääloukka	Alaluokka	Tyyppi
☐ 57016	2042	Yksittäiset kurssit	13tv2_13510	H
☐ 57016	2042	Yksittäiset kurssit	13tv2_13510	H
☐ 57016	2042	Yksittäiset kurssit	13tv2_13510	H
☐ 57016	3164	Kurssikokonaisuudet	JAN123_16090	H
☐ 57016	3164	Kurssikokonaisuudet	JAN123_16090	H
☐ 57016	3164	Kurssikokonaisuudet	JAN123_16090	H

Poista valitut rivit

Asiantuntijuudet (attributes_p) / Henkilönumero 57016

Tunnus	Koodi	Pääloukka	Alaluokka	Tyyppi
☐ 57016	4098	Kielitaito	ruotsi	H

Poista valitut rivit

Alaisena (attributes_p) / Henkilönumero 57016

Tunnus	Koodi	Nimi1	Nimi2	Tyyppi
☐ 53382	57016	Ojala Risto	Ojala Risto	H

Poista valitut rivit

Täydellinen esimerkkilistaus-liite on ladattavissa v18 julkistus sivustoltamme osoitteessa <https://www.asio.fi/julkistukset/v18/>.

2. Henkilöön liittyvien tietojen tyhjäys ja poisto

Jokaisen tietojoukon osalta ohjelmaan on kirjattu logiikka, joka mahdollistaa tiedon tai tietojen tyhjäyksen ja/tai poiston. Tietyt tiedot poistetaan asianomaisilla ylläpito-ohjelmilla. Tyhjäyksellä tarkoitetaan myös tietojen pseudonymisointia näiden sääntöjen mukaan:

- **Henkilöturvatus:** Muutetaan muotoon 0101VV.
- **Sukunimi, etunimi, kutsumanimi ja muut selkokieliset henkilönimet:** Muutetaan muotoon NN.

Joidenkin, tilastoinnissa ja laskutuksessa tarvittavien tietojen tyhjäys on estetty. Näitä ovat:

- **Asion sisäinen henkilötunnus:** Toimii indeksinä useimpiin muihin tauluihin.
- **Sähköpostiosoite ja Työnantaja/yritys:** Ensin on tyhjättävä/poistettava ne tietojoukot, joissa sähköpostiosoite/työnantaja toimii indeksinä. Tämän jälkeen tiedon tyhjäys on mahdollinen.
- **Sukupuoli:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Henkilön rooli:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Postinumero:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Maa:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Kansalaisuus:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Syntymäpaikka:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Kieli:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Sijaintikunta:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Tilastotiedot:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Kurssitunnus ja viikkonumero:** Tarvitaan tilastoinnissa.
- **Majoituksen ajankohta, huonetyyppi, huoneiden lukumäärä ja majoittujien lukumäärä:** Tarvitaan tilastoinnissa.

Ohjelma huolehtii siitä, että toisistaan riippuvien tietojoukkojen ”lapsia” ei poisteta ennen kuin ”vanhemmat” on poistettu.

Ohjelma mahdollistaa tiettyjen lokimerkintöjen, mm. henkilöön liittyvien perustietojen muutosten ja toimenpiteiden (esim. markkinointiviestintä) poiston. Mahdollisissa myöhemmissä selvittelyissä tarvittavia lokikirjauksia ei kuitenkaan poisteta. Näitä ovat mm. henkilön suorittamat henkilötietoihin kohdistuneet hakuoperaatiot tai hänen tietoihinsa kohdistuneet katselut.

Asio-Datan ylläpitohenkilöstä poistaa Asion Sanomapalvelimen kautta lähetetyt tekstiviestit ja sähköpostit kuuden kuukauden välein.

Henkilön perustiedot muutetaan halutulla tavalla sen jälkeen, kun pseudonymisointi on suoritettu. Tietoja voidaan luonnollisesti tyhjätä vain tarpeellisiksi katsotuilta osin myös ilman pseudonymisointia.

Esimerkki perustietojen tyhjäyksestä.

Henkilön kaikki tiedot / Ojala Risto / 57016

Perustiedot (person_p) / Henkilönumero 57016 Pseudonymisoi

☒ anonym	Sukunimi <small>Katso taulukon alalaidan ohjeet</small>	NN
☒ anonym	Etunimi <small>Katso taulukon alalaidan ohjeet</small>	NN
☒ anonym	Kutsumanimi	NN
	Sukupuoli	Mies
☒ ssn	HeTu	010101
	Henkilön tunniste	57016
	Henkilön rooli	Opettaja
☒ clear	Työnantaja / yritys id <small>Katso taulukon alalaidan ohjeet</small>	28363
☒ clear	Työnantaja / yritys <small>Katso taulukon alalaidan ohjeet</small>	Acio-Data-Oy
☒ clear	Titteli / asema	Työmies
☒ clear	Tehtävänimike / Ammattiala	Opiskelijat ja koululaiset
☒ clear	Osasto / Koulutusala	IT-osasto
☒ clear	Vastuualue	Ohjelmointi
☒ clear	Peruskustannuspaikka	Kust.p-76543
☒ clear	Tili	Tili-2018
☒ clear	Toiminto	Toiminto-44
☒ clear	Projekti	Projekti-7777
☒ clear	Osaamisprofiili	Ei-osaamista-mitään
☒ clear	Osoitetarkenne	Rappu-2
☒ clear	Katuosoite	Työmiehentie-12
	Postinumero	00100
☒ clear	Postitoimipaikka	Ene
☒ clear	Puhelin	0101010101
☒ clear	Matkapuhelin (Työpuhelin)	06076543214

Termi "anonym" tarkoittaa kyseisen tiedon pseudonymisointia edellä kuvatulla tavalla. Termi "clear" ilmoittaa, että kyseisen kentän sisältö tyhjätyään.

3. Tietojen pseudonymisointi

Ohjelma toimii seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Pseudonymisoinnilla muutetaan tai tyhjätyään henkilön identifioimiseen tarvittavat keskeiset tiedot niin, ettei henkilö tietojärjestelmään tehdyissä kirjauksissa ole tunnistettavissa. Tietoja ei muutamia, vähemmän oleellisia tietojoukkoja lukuun ottamatta poisteta.

Pseudonymisointi voidaan suorittaa niille tiedoille, jotka on indeksoitu henkilön perustietoon kuuluvalla, informaatioisällöltään neutraalilla henkilönumerolla. Pääosa muutettavista ja tyhjättävistä tiedoista on kirjattu henkilön perustietoihin, mutta myös joissakin muissa tietojoukoissa saattaa olla tietosuojattavaa tietoa.

Ne henkilöön liittyvät kirjaukset, joissa nimitieto on kirjattu suoraan, kannattaa poistaa ohjelman pääosion toiminnoilla. Poisto voidaan suorittaa myös pseudonymisointiprosessin jälkeen edellyttäen, että henkilön Asio-henkilönumero on käytössä.

Ohjelma ei poista/muuta niitä lokitietoja, joita saatetaan tarvita myöhemmissä selvittelyissä. Esimerkkinä ne lokikirjaukset, joihin on merkitty henkilön tietoihin kohdistuneet poiminnat ja haut (kuka, koska, hakukriteerit).

Ennen pseudonymisointia kannattaa kohdehenkilön Asio-henkilönumero merkitä muistiin ja tallentaa niin, että siitä ilmenee toimenpiteen suorittaja ja ajankohta. Tämä tieto voi olla tärkeää mm. silloin, kun on kyse edellä kuvatuista jälkikäteisselvityksistä. Henkilön nimeä ei kuitenkaan saa pitää muistissa.

Ohjelma ei käsittele niitä tietoja, jotka pääohjelmassa on merkitty manuaalisesti suoritettaviksi. Näihin kuuluvat mm. henkilöasiakas- ja käyttöoikeustiedot.

4. Henkilön perustietojen lisäysten/muutosten lokikirjaukset

Henkilöön liittyvät muutoskirjaukset esitetään näin:

☐ Henkilötietojen ylläpidon kautta tehtyjen muutosten lokikirjaukset (loki2_p/henkilo) / Henkilönumero 38188				
☐ anonym	Etunimi	Claudio	asio6	13.05.2014 17:56:42
☐ anonym	Sukunimi	Camacho	asio6	13.05.2014 17:56:42
☐ clear	Maksuhäiriömerkintä	38188 test only test only	asio6 asio6	29.01.2016 12:11:35 29.01.2016 12:58:30
☐ anonym	Kutsumanimi	Clasu	asiotest123	13.03.2018 18:35:38
☐ clear	Titteli / asema	Suunnittelija	asiotest123	13.03.2018 18:36:06
☐ clear	Vvh-jakaja (käytössä vain Savoniassa)	0.00	asio6	13.05.2014 17:56:42
☐ clear	Osaamisprofiili	Hyvä lähes kaikessa mitä tekee.	asiotest123	13.03.2018 18:36:06
☐ ssn	HeTu	010101	asio6	13.05.2014 17:56:42
☐ clear	Katuosoite	Isokaari 12 Isokaari 12 B 11	asiotest123 asiotest123	13.03.2018 19:41:00 13.03.2018 19:41:06

Huom.: tietojen poisto suoritetaan ylläpito-ohjelmalla.

5. Tietojen hakuun liittyvät lokikirjaukset

5.1. Henkilörekisteriin kohdistuneet hakuoperaatiot

Perustiedot ja asiantuntijuudet

Näistä tehdään lokikirjaukset uuteen lokitauluun, joka sisältää tiedon siitä, kuka haki, koska ja millä hakutekijöillä sekä saatujen vastausten lukumäärä. Lokitaulun selailu tehdään järjestelmänhoitajan työkaluilla. Asion palvelinta käyttävien tulee ottaa yhteys Asio-Datan tukeen.

Tässä esimerkki tietyn käyttäjän suorittamien poimintojen hakutekijöistä:

datetime	user	ip	tablename	request	results
20180313185100	asiotest123	192.168.0.14	person_p	sex in ('N') and postal_address like '% espoo%' and...	0
20180313185038	asiotest123	192.168.0.14	person_p	diet like '%vegaani%'	0
20180313185016	asiotest123	192.168.0.14	person_p	position like '%toimitus%'	0
20180313184748	asiotest123	192.168.0.14	person_p	postal_address like '%helsinki%'	19
20180313183923	asio6	192.168.0.14	person_p	lastname like 'cama%'	9

5.2. Henkilötietojen katselu

Tämä lokitoiminto kirjaa ne toiminnot, joissa käyttäjä on avannut tietyn henkilön perustietojen ylläpito näytön (vaikka ei olisi tehnyt siihen päivityksiä). Kirjaukset tehdään tätä tarkoitusta varten perustettuun uuteen lokitauluun. Lokitaulun selailu tehdään järjestelmänhoitajan työkaluilla. Asion palvelinta käyttävien tulee ottaa yhteys Asio-Datan tukeen.

Tämä listaus kertoo, kuka, koska ja mistä on katsonut tutkittavan henkilön tietoja:

user	datetime	ip
asio6	20180313183926	192.168.0.14
asio6	20180313183916	192.168.0.14
asiotest123	20180313183607	192.168.0.156
asiotest123	20180313183538	192.168.0.156
asiotest123	20180313183501	192.168.0.156

6. Tekstiviestit ja sähköpostit

Sanomapalvelimen kautta lähetetyt viestit tuhoataan Asion toimesta laskutuskausittain eli puolen vuoden välein. Tekstiviestien välitystä hoitava operaattori (Nextup Oy) tuhoaa viestit omalta palvelimeltaan kolmen kuukauden jaksoissa. Sähköpostit jäävät välityspalvelimille, mutta tuhoataan siis Asion lähetystietokannoista.